# మాధవయ్యగారి మనవడు

పినిశెట్టి శ్రీరామమూర్తి

**అ**ది పట్టణమూ కాదు. మరీ పల్లెటూరూ కాదు. మధ్యరకంగా ఉండే మాధవయ్య ఒకనాడు ఆ వూరికి మోతుబరిరైతు. అతను దయార్ద్ర హృదయుడూ దైవభక్తుడు. తన హయాంలో ఎన్నో దానధర్మాలుచేశాడు గుళ్లూ గోపురాలు కట్టించాడు. మరెన్నో పేదవాళ్ళ పెళ్ళిళ్ళుకూడా చేశాడు. అందుకే తన ఏకైక పుత్రుడికి ధర్మయ్య అని పేరుపెట్టాడు.

ధర్మయ్య వయోప్రాయుడయ్యే సరికి, తాతలనాటి ఆస్తి, తండ్రిచేసిన దానధర్మాలలో కరిగి తరిగిపోయి ఉన్న ఒక్క మండువాయిల్లు మాత్రమే మిగిలింది. సీతమ్మ అనే కన్యతో ధర్మయ్య పెళ్ళికూడా అయిపోయింది. సీతమ్మకు తాతగారంటే అమితభక్తి. కాని కొడుకు ధర్మయ్యకుమాత్రం, ఆస్తి తగలేసి దారిద్ర్యమంటే ముందాడని అమితకోపం.

ఏమైతేనేం మాధవయ్యకు మరణ ఘడియలు ఆసన్నమైనాయి. కోడలు సీతమ్మ కన్నీరుతో నిలిచివుంది. అతని వెతికే నేత్రాలకు కొడుకు ధర్మయ్య జాడే కనిపించలేదు.

"సీతమ్మా"ఆయాసంగా మాధవయ్య పిలిచాడు.

''మావయ్యా'' ఏం చెబుతాడోనని ఆత్రంగా ముందుకువంగింది.

"ఆస్తిఅంతా దానధర్మాల పేర పాడు చేశానని అబ్బాయికి నామీద కోపం కదూ ?"

అబద్ధంకాదు కాని నిజమని ఆమె చెప్పలేదు

మాధవయ్య బరువుగా బాధగా నిట్టూర్చాడు.

"చూడమ్మా ! తల్లితండ్రులు చేసిన పుణ్యమే బిడ్డలకు శ్రీరామరక్ష ! ఎన్నో పాపాలుచేసి ఆస్తి కూడబెట్టి బిడ్డకిస్తే, అది వాళ్ళపట్ల శాపమై పగతీర్చు కుంటుందమ్మా ! అసలు మానవుడికి స్వంతమనేది ఏమీలేదుతల్లీ ! మనమే స్వంతం కాదు ... మనమంటే ... ఏమిటో...ఎవరిమో ... ఎవరికీ అర్థం కాదు ... అవును ... ఇదంతా కల" ఇలా అస్పష్టంగా మాట్లాడుతూనే మాధవయ్య ఎప్పుడు ప్రాణం విడిచాడో సీతమ్మ గమనించనేలేదు. చిరునవ్వుతో ప్రశాంతంగా ఆలా చూస్తూనే ప్రాణాలు విడిచాడు.

మాధవయ్య ఆస్తినివ్వకపోయినా ఆ కుటుంబమంటే ఆ గ్రామస్తులందరికీ ఒక గౌరవాన్ని సానుభూతినీ ఇచ్చి పోయాడు

మాధవయ్య మరణానంతరం, పెద్దలు కట్టిన ఆమండువా యిల్లు తప్ప ఆస్తి పాస్తులేవీ మిగల్లేదు పెద్దలనాటి పాతనగలు అమ్మగా కొంత డబ్బు వచ్చింది. అంత్యక్రియలకు ఖర్చుకాగా మిగిలిన కొద్దిమొత్తంతో, విశాలమైన ఆ యింటి అరుగుమీదనే చిన్న కిరాణా కొట్టు ప్రారంభించాడు ధర్మయ్య.

మెల్ల మెల్లగా ఆ గ్రామం బస్తీలా రూపులు దిద్దుకుంది. యిరవై ఏళ్ళలో దినదినమూ అమ్మకం పెరగడంతో ధర్మయ్యకూడా ఆ వూరి లక్షాధికార్ల జాబితాలో చేరిపోయాడు. హైస్కూలు కాన్వెంట్లూ – సార్లుంతో ఆ వూరు చిన్న పట్టణాన్ని స్ఫురింపజేసే స్థాయికి చేరుకుంది.

మావగారు బ్రతికున్నరోజుల్లో ఊరి బాగుకోసం పాటుపడ్డ కష్టం ఈనాటికి ఫలించిందనీ, తమ అభివృద్ధికి మామ గారుచేసిన పుణ్యమే కారణమని సీతమ్మ నమ్మకమైతే, తండ్రిచేసిన మంచికి ప్రతీకారంగా, తన జీవితంలో పిల్లికి కూడా బిచ్చంపెట్టని స్థితికి వచ్చాడు ధర్మయ్య

పెళ్ళయిన చాలాకాలానికి ఆ దంప తులకు ఒకే ఒక బిడ్డ కలిగాడు. తండ్రి

పేరు పెట్టడం ధర్మయ్యకు ఇష్టంలేక పోయినా, సీతమ్మమాత్రం దేవుడు లాంటి మామగారిపేరే పెట్టాలని పట్టు పట్టుక కూర్చుంది. ఇష్టమున్నా లేక పోయినా ధర్మయ్య తలవంచక తప్పలేదు.

మాధవ్‌కి ఇప్పుడు ఎనిమిదో ఏడు. కాన్వెంటులో లోయర్ కె.జి. చదువుతున్నాడు.

తాతగారి పేరు ఆనోటా ఆనోటా వినడంతో మాధవ్‌కి ఆయనమీద ఎనలేని భక్తి శ్రద్ధలు ఏర్పడ్డాయి.

కాన్వెంటునుంచి రాగానే, కాస్త అవకాశంచిక్కితే చాలు తల్లిదగ్గర కూర్చొని తాతగారు చేసిన పెళ్ళిళ్లూ పుణ్యకార్యాల గురించీ, చిన్నచిన్న కథలుగా సీతమ్మతో చెప్పించుకొనేవాడు తల్లి తాతగారి గురించి చెప్పే ఆ మాటలు ఎంతో మధురంగా, శ్రావ్యమైన సంగీతాన్ని వింటున్నట్టుగా మురిసిపోయేవాడు పరవశత్వాన్నిపొంది ఆ కాస్సేపూ లోకాన్నే మరచేవాడు మాధవ్.

యాచకులెవరన్నా గుమ్మంలోకివస్తే చాలు, కొట్టుమీద ఉన్న తండ్రికి కనిపించకుండా, దొడ్డివైపుకు వెళ్ళి ప్రక్క గుమ్మంలో నిలబడి, తన బుల్లిచేతులతో వాళ్ళను పిలిచి, గుడ్డ ముక్కలో బియ్యమో; ఏమీ అందకపోతే తల్లి తన కిచ్చినపైసలో ధర్మంచేసి, తృప్తిగా నిట్టూర్చేవాడు.

భిక్షకులు "మాధవయ్యగారంత గొప్పవాడవవుతావు బాబూ" అని మనసా దీవిస్తే; అనిర్వచనీయమైన ఆనందానుభూతితో కళ్ళుమూసేవాడు.

అడుక్కునేవాళ్ళు వీధిగుమ్మం దరిదాపులకు రాకుండా దొడ్డిగుమ్మందగ్గర వేచివుండటం, ధర్మయ్య కళ్ళబడింది. వెంటనే చాటుగా నిలబడి, పరిశీలించడం ఆరంభించాడు.

ఒక కుంచం నిండుగా బియ్యం తెచ్చిన మాధవ్,దోసిలిపట్టినన్ని బియ్యం వరసగా ఒక్కొక్కళ్ళకూ ధర్మం చేయడం ధర్మయ్య చూశాడు. ఇంకేముంది ? ఒక్క ఉరకను ముందు కెళదామని కాస్త ఆలోచించి, ఇంటిలోపలికి వెళ్ళాడు.

విశ్రాంతిగా శ్రద్ధాసక్తులతో తులసి కోటకు మౌనంగా నమస్కరిస్తున్న సీతమ్మను చూశాడు. ధర్మయ్య వళ్ళు మండింది. "సీతా!" అని బిగ్గరగా అరచాడు

కళ్ళు తెరిచి "ఏమండీ" అని ప్రశాంతంగా పలికింది, పూజలో పొందిన అనుభూతి ఆమె అరమోడ్పు కళ్ళల్లో తళుకులాడుతున్నాయి.

ఇలాంటి స్థితిలో సీతమ్మను చికాకు పర్చడం ధర్మయ్యకు అంతగా యిష్టం లేకపోయినా, ఇది ఘోరమైన విపత్తుగా భావించిన అతను, ఆలస్యం చేయకుండా ఆమె చేయిపట్టుకుని

"నా తోరా చూపిస్తా! నీ కొడుకు చేసే ఘనకార్యం" అంటూ దొడ్డి గుమ్మం వైపు లాక్కువెళ్ళాడు.

అప్పటికే కుంచెడు బియ్యం అయి పోయినా యాచకులంతా తిరిగి వెళ్ళి పోయారు. కుంచంతీసుక ఉత్సాహంగా వెనక్కు తిరిగాడు మాధవ్.

తల్లితండ్రీ తనకు కాస్త దూరంలో నిలబడి ఉండటంచూసి గతుక్కు మన్నాడు.

"ఎప్పటినుంచిరా ఈ వ్యవహారం?" వచ్చే కోపాన్ని కళ్ళల్లో గుప్పిస్తూ అడిగాడు ధర్మయ్య.

"ఏది?" నిజంగా అర్థంగాక అడిగాడు మాధవ్.

"ఆ దరిద్రపు వెధవలకు ఇల్లు దోచిపెట్టడం"

"ఇది ధర్మంచేయడం నాన్నా."

"నీ మొహం! మరోసారి ఇలాంటి ధర్మాలు చేశావా, కాళ్లూ చేతులూ విరచి మూలకూర్చోబెడతా జాగ్రత్త!"

ఈమాటలేం లెక్కచేయనట్టే కుంచం అదించుకుంటూ,ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు మాధవ్.

"చూశావా వాడి పొగరు'' సీతకేసి కోపంగా చూస్తూ రిపోర్టుచేశాడు ధర్మయ్య.

"అంతా మావగారి పోలిక" ఆమె సంతృప్తిగా అంది.

"సీతా!" ఖంగ్‌మన్న ఆ కంఠ ధ్వనికి, అప్పుడే గుమ్మం ఎక్కాలను కుంటున్న కుక్కపిల్ల 'కుయ్యో' అంటూ బెదిరి పారిపోయింది. సీతమ్మ ఫక్కున నవ్వింది.

ధర్మయ్య తెచ్చిపోయాడు "ఇతంతా నీవల్లే జరుగుతుంది. నీ కారణంగానే వాడు భ్రష్టుడవుతున్నాడు. నువ్వూ వాడూ, నా సిరిసంపదలు నాశనం చేయడానికి పుట్టిన శనిగాళ్ళు" అంటూ కోపంతీరా తిట్టిన ధర్మయ్య ఆయాస పడుతూ వెళ్ళి కొట్టుమీద చతికిల పడ్డాడు.

సీతమ్మ తిరిగి తులసికోట దగ్గరకు వచ్చి జరిగిన అపచారానికి భర్తను క్షమించమని మనసారా వేడుకుంది,నమస్కరిస్తూ మెల్లగా "నా బిడ్డను మామగారంత మహామనిషిని చేయి తల్లీ" అని ఆనందబాష్పాలు జాలువారగా కళ్ళొత్తు కొని, ఆ దేవికి హారతిచ్చింది.

ఆ రోజునుంచి ధరయ్య ముష్టివాళ్ళు తన ఇంటి పరిసరాలకు రాకుండా, ఒక మనిషిని కాపలా పెట్టాడు.

"పేరు ధర్మయ్య ఈయనలో ధర్మ గుణమే లేదు. ఆ పసిబిడ్డే నయం" అని గొణుక్కుంటూ వట్టి చేతులతో తిరిగి వెళ్ళిపోయేవాళ్ళు, వచ్చిన యాచకులు.

ఆ రోజు కాన్వెంటు విడవగానే పుస్తకాలబేగ్‌తో చిన్న కారియర్‌తో పరుగు పరుగున మాధవ్ తన రిక్షా దగ్గరకు వచ్చాడు. రిక్షా రంగడు కనిపించలేదు.

నలువైపులా చూశాడు. దూరంలో చెట్టు దగ్గర ఒక ముసలాడితో రంగడు మాట్లాడుతూ వుండటం గమనించాడు.

"నన్ను ఏంచేయమంటావయ్యా! అయ్యగార్ని అడేగాను ఒక పైసాకూడా అప్పు పెట్టనని కసిరికొట్టారు" అంటూ రంగడు కన్నీరు తుడుచుకుంటున్నాడు.

"పనిచేసేకాడ అప్పు ఇవ్వకపోతే పరాయోడు ఎవడిత్తాడురా! పిల్ల బంగారం బొమ్మ. నీ పెళ్ళయి అది కోడలుగా ఇంట్లో కాలెడితే లక్ష్మి వచ్చినట్టేరా! ఆ తర్వాత నే నేమైపోయినా నా బాధ వుండేది కాదు" అంటూ ముసలాడు కూడా కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు.

"రంగడి పెళ్ళికి ఎంతకావాలేమిటి?"

ఆ మధురమైన కంఠధ్వనికి ఇద్దరూ అదిరిపడి ముందుకు చూశారు

"మా చిన కామందుగోరు" రంగడు చెప్పాడు.

"మాధవయ్యగోరో" వణుకుతూ లేచి మాధవ్ దగ్గరగా వచ్చాడు ముసలాడు.

"మా తాతగారు నీకు తెలుసా?" ముద్దుగావుందా పలుకు.

"అయ్యో బాబో! ఆయన మా దేవుడు కదూ! ఎన్ని కష్టాల్లో ఆదు కున్నారు? నా పెళ్ళి ఆయన ఖర్చు తోనేగా బాబూ చేసింది" అంటూ మాధ వయ్య గొప్పతనం గురించి ఇంకా ఎన్నో సంగతులు చెప్పాడు రంగడి తండ్రి.

ఇంటికి ఒక గంట మాధవ్ ఆల స్యంగా రావడంతో "ఏమిరా ఇంత ఆలస్యం" అని రంగడ్ని గదమాయిం చాడు ధర్మయ్య.

"అది వాడి తప్పు కాదు. నేనే ఆలస్యం చేశాను" అంటూ సమాధానం చెప్పి, ఠీవిగా వెళ్ళి, ఎదురుచూస్తున్న తల్లి ఆలింగనంలో ఇరుక్కుపోయాడు.

"అంతా మీ నాన్నగారి పోలికే ధర్మయ్యా" సరుకులకు వచ్చిన ఒక పెద్ద చిరునవ్వుతో అన్నాడు.

"అందుకే బాధపడుతున్నా" అంటూ మెల్లగా గొణుక్కున్నాడు ధర్మయ్య.

ఆ రాత్రే తండ్రితో భోజనానికి కూర్చొన్న మాధవ్ మధ్యలో తిండి మాని ధర్మయ్యను చూస్తూ అలా వుండి పోయాడు.

నోట్లో ముద్ద పెట్టుకోబోతూ మాధవ్‌ని చూసి "అలా చూస్తున్నావేంరా?" అని అడిగాడు ధర్మయ్య.

"చెప్పు బాబూ ఏం కావాలో-" వడ్డన చేస్తున్న సీతమ్మ కూడా అంది.

"నాకో వెయ్యి రూపాయిలు కావాలి"

నోట్లో పెట్టుకున్న ముద్ద తిరిగి ధర్మయ్య కంచంలో పడింది. ఆవలించిన నోటితో కాస్సేపు అలాగే వుండి పోయాడు.

వెయ్యి రూపాయలెందుకో సీతమ్మకు కూడా అంతుపట్టలేదు.

"వెయ్యి రూపాయలా" కష్టంగా ప్రశ్నించాడు ధర్మయ్య.

"అవును" తల వంచుకుని అన్నం తింటూనే సమాధానమిచ్చాడు.

"అంత డబ్బెందుకు?"

"నేనో పేదవాడి పెళ్ళి చేయాలి."

నదురూబెదురూ లేని మాధవ్ సమా ధానానికి ధర్మయ్య నిలువెల్లా కంపించి పోయాడు.

"నీ వయస్సెంత నువ్వెంత" కంచంలోనే చేయి కడిగి చివ్వున లేచాడు. సీతమ్మ యిచ్చిన తుండు గుడ్డతో తొందరగా చేతులు తుడుచు కుంటూ "వేలంత లేదు, పెళ్ళి చేస్తాడట పెళ్ళి" ఇలాంటి పిచ్చి పిచ్చి వేషాలు వేస్తే; నీ పెళ్ళి తప్పకుండా చేస్తాను" అంటూ ఆ తువ్వాలు సీతమ్మ మీదకు విసిరి మరీ లేచాడు ధర్మయ్య.

తెలివైన ధర్మయ్య ఆ మరునాడే రిక్షా రంగన్నను తీసివేసి, మరో రిక్షా వాణ్ణి ఏర్పాటు చేశాడు.

పుస్తకాల బేగ్ భుజాన తగిలించుకొని, ఉత్సాహంగా వచ్చిన మాధవ్ కొత్త రిక్షావాణ్ణి చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు.

"రంగడేడి ?"

"ఇక రాడు" కొట్టుమీద కూర్చున్న ధర్మయ్య సమాధానం చెప్పాడు.

మాధవ్ ఆలోచనలో పడ్డాడు.

''బడికి తీసుకెళ్ళడానికి ఎవరైతేనేం బాబూ ! రిక్షా ఎక్కు," టిఫిన్ కారియర్‌తో వచ్చిన తల్లి బుజ్జగించింది.

సీతమ్మ మాట కాదనలేకనో ఏమో మెదలకుండా రిక్షాలో కూర్చున్నాడు. తండ్రిని ఓసారి బిరువుగా చూశాడు. ఆ చూపుకి ధర్మయ్య కాస్త తొట్రుపడ్డాడు. చిన్ననాడు కష్టం కలిగినప్పుడు తన తండ్రి అలాగే చూసేవాడు. "వస్తానమ్మా !" తల్లితో మాత్రం చెప్పాడు మాధవ్ రిక్షా కదిలిపోయింది.

ఆ సాయంత్రం కాన్వెంటు నుంచి ఖాళీ రిక్షా వచ్చి ఇంటిముందు ఆగింది.

"మాధవ్ ఎక్కడరా ?" ధర్మయ్య ఆత్రంగా అడిగాడు. సీతమ్మ అప్పుడే లోపలినుంచి వచ్చింది.

"బడి ఇడిసిపెట్టాక చాలా సేపు చూశానండి. అబ్బాయిగారు రాలేదు. బళ్ళోకి ఎల్లికూడా వెతికానండి. ఎక్కడా కనిపించలేదు.

కొట్టు మీద నుంచి ధర్మయ్య గభాలున లేచాడు. "బాబు ఏమైనట్టండి'' సీతమ్మ భయాందోళనలతో అడిగింది.

''వాడు ఎక్కడుంటాడో నాకు తెలుసు" అంటూ రిక్షా ఎక్కిన ధర్మయ్య "పోనియ్యి'' అన్నాడు.

సీతమ్మ వెళ్ళే రిక్షాని అగమ్యంగా చూస్తూ అలా వుండిపోయింది.

సరాసరి రిక్షామీద వెళ్ళిన ధర్మయ్య రంగడి గుడిసెముందు ఆగాడు.

గుమ్మంలో దిగాలుగా కూర్చుని వున్న రంగడూ, అతని తండ్రి కంగారుగా లేచి ధర్మయ్య దగ్గరకు వచ్చారు.

"మాధవ్ ఏక్కడ ?''

రంగడు తండ్రి ఒకరి ముఖాలు ఒకరు చూసుకున్నారు ''మాకేం తెలీదు బాబూ'' భయంగా సమాధానం చెప్పారు.

"నాకు తెలుసు. పసివాణ్ణి పురికొల్పి వెయ్యి రూపాయలు కాజేయాలని చూస్తారా ! ఓరే రంగా ! నా సంగతి నీకు తెలుసు ! నిజం చెప్పకపోతే మీ రిద్దరూ రేపీపాటికి జెయిల్లో వుంటారు'' బుసలు కక్కుతూ అంటున్న ఈ మాటలకు ఇంట్లో వున్న ముసలమ్మ కూడా బైటకొచ్చింది.

"సత్తెపమాణ పూర్తిగా నాకేం తెలీదయ్యగారు'' రంగడు సమాధానమిచ్చాడు.

''వెళ్ళకేదో సాయం చేయమని అంటే; మావోణ్ణి పనిలోనుంచే తీసే

శారు. వెళ్ళటుంచి ఇక బతకటమెల్లాగా అని బెంగలు పడి మేము సత్తుంటే, మా మీద లేని నేరం మోపుతారా బాబూ...ఇదే మీ నాన్నగారయితే...''

''ఊఁ చాల్లే''

రిషా గిరుక్కున తిరిగి వెళ్ళి పోయింది.

మరునాడు కూడా మాధవ్ జాడ తెలీలేదు. ధర్మయ్య మాత్రం రంగడికి తెలీకుండానే వాడింటి దరిదాపుల్లో, ఇద్దర్ని కాపలా వుంచాడు. ఆ వూళ్ళో ప్రతి మారుమూలా మాధవ్ కోసం వెదికించారు. కాని మాధవ్ కనిపించ లేదు.

సీతమ్మ మాత్రం ఈ రెండురోజులు పచ్చిమంచ నీళ్ళు కూడా ముట్టలేదు. తన ఒక్కగాని ఒక్క బిడ్డ ఏమయ్యాడో ననే బెంగతో మంచంకూడా పట్టింది.

భార్య పరిస్థితి చూస్తే ధర్మయ్యలో మరీ ఆందోళన కూడా పెరిగింది. పోలీసు రిపోర్టులు యిచ్చాడు, రేడియోలో ఎనౌన్సు కూడా చేయించాడు. అయినా మాధవ్ గురించి ఆశాజనకమైన వార్త లేమీ అందలేదు.

మూడోనాడు ఉదయం దుఃఖి త రాలైన సీతమ్మ మంచం దగ్గరకు ధర్మయ్య వచ్చాడు.

''ఈ సాయంకాలం లోపుగా మాధవ్ తప్పకుండా తిరిగివస్తాడు.

సీతమ్మ తడి ఆరని కళ్ళతో ధర్మయ్యకేసి ఆశగా చూసింది. ఒక దినపత్రిక చూపించాడు. దానిలో మాధవ్ ఫోటో కనిపించింది.

"ఈ పేపర్లో ప్రకటించాను.' మాధవ్ ఇంటికి చేర్చిన వాళ్ళకు వెయ్యి న్నూట పదహార్లు బహుమతి యిస్తానని.. ఎవడో ఒకడు తప్పకుండా తీసు కొస్తారు" అన్నాడు మనస్సులో దిగు లుగా వున్నా పైకి ధీమాగా. అంత మాత్రాన సీతమ్మకు గుండె నిబ్బరం కలగలేదు. పైగా పొంగివచ్చే దుఃఖాన్ని ఆపుకుంటూ పిల్లలను దొంగిలించే వాళ్ళున్నారట కదండీ" అంది

"అంతా వట్టిది ... మన మాధవ్ మాత్రం ఎవరికీ చిక్కడు..ముమ్మూర్తులా వాడు మా నాన్నే ... '' కళ్ళు తుడుచు కుంటూ ధర్మయ్య ఇక అక్కడ వుండ లేక హాల్లోకి వెళ్ళి తండ్రి ఫోటో చూసి వచ్చే దుఃఖాన్ని ఆపుకుంటూ బైటకు వెళ్ళిపోయాడు. ధర్మయ్య చెప్పినట్టుగా ఒక మోటుమనిషి మాధవ్‌ని చంకనెత్తు కుని ఆ సాయంత్రం గుమ్మంలో ప్రత్యక్షమయ్యాడు

ఒళ్ళంతా కళ్ళుచేసుకుని చూస్తున్న సీతమ్మ "బాబూ' అంటూ బిడ్డని హృదయానికి హత్తుకొని గొల్లుమంది.

అరుగుమీద నిస్త్రాణంగా కూర్చున్న ధర్మయ్య "ఎక్కడ దొరికాడు"ముక్త సరిగా అడిగాడు.

"అబ్బో! నేను పడ్డ అవస్త ఇంతా

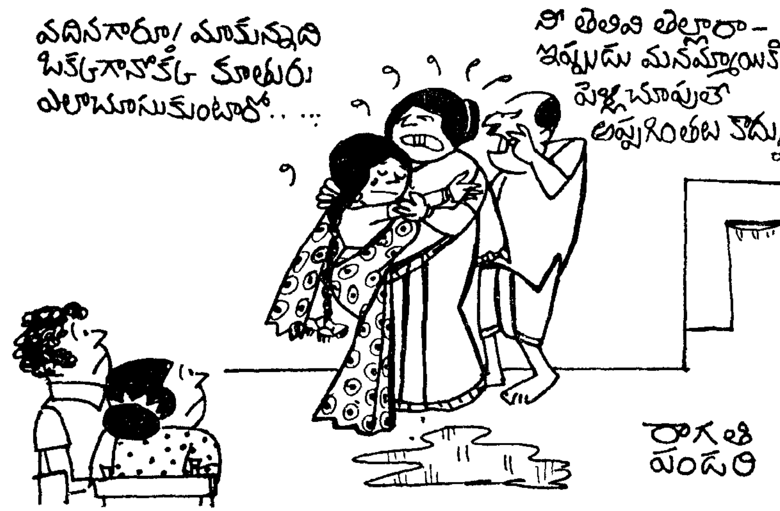


"అంతా కాదు, ఆ సంగతులన్నీ అబ్బాయి గారు చెబుతారుగాని ముందు డబ్బివ్వండి" చెయిచాచాడు.

ధర్మయ్య మాధవ్‌కేసి చూశాడు. మళ్లీ అదేచూపు బరువుగా చూస్తున్నాడు ధర్మయ్య ఏమనుకున్నాడో ఏమో, తిరిగి ప్రశ్నించకుండా జేబులోసిద్ధంగా వుంచిన వెయ్యినూటపదహార్లు వాడి చేతిలో పోశాడు.

"చినబాబుగోరో ఎల్లొత్తా" అంటూ డబ్బుయిచ్చిన ధర్మయ్యకేసి కనీసం సూడకుండా, మాధవ్‌కి దణ్ణం పెట్టి వెళ్ళిపోయాడు, ఆ మోటుమనిషి.

ధర్మయ్య ఇకేం మాట్లాడకుండా, మూడురోజులనుంచీ మూసిన ఆ కొట్టు తెరవడానికి పూనుకున్నాడు.

ఇన్నిరోజులుగా తల్లి తన గురించి తిండిమానినందుకు ఆ పసిహృదయం ఎంతో వ్యధపడింది.

ఆ సంధ్యవెలుగుల్లో, తల్లీ బిడ్డలిద్దరూ అన్నం తిటున్నారు.

"బాబూ! అసలు ఏంజరిగింది? ఇన్నిరోజులు ఎక్కడున్నావ్!" మెల్లగా అడిగింది సీతమ్మ.

మాధవ్ తండ్రి ఎక్కడనుంచన్నా పొంచివింటున్నాడేమోనని అటూ ఇటూ చూసి "రంగడు కాబోయే పెళ్ళాం యింట్లో ఉన్నానమ్మా! పాపం చాలా మంచిది! పెళ్ళాగిపోతే చచ్చిపోవాలనుకుందట! నన్ను తీసుకవచ్చినవాడు వాళ్ళన్నే" అన్నాడు.

సీతమ్మకు విషయ మర్థమైంది

ఇంత చిన్నవయస్సులోనే తనబిడ్డ ఒక పేదింటి పెళ్లి జరగడానికి దారి చూపాడని, ఆమె గుండెలు ఆనందంతో నిండిపోయాయి.